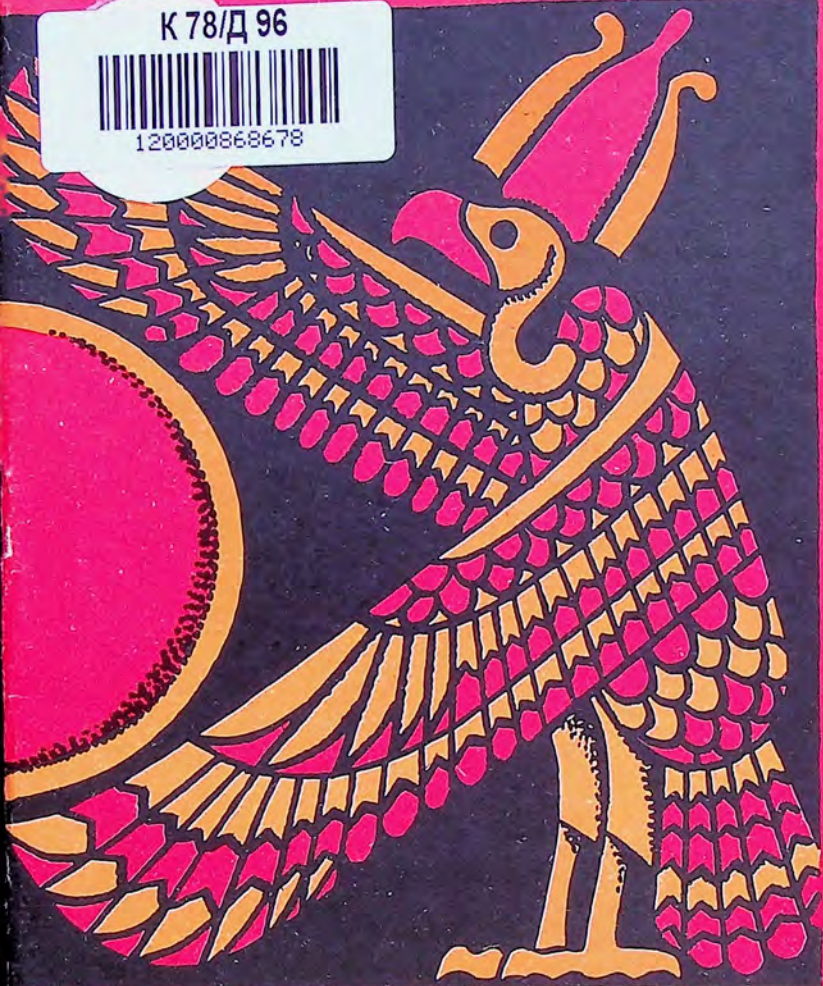

ДЖУЗЕПЕ ВЕРДИ

К 78/Д 96

120000868678

АИДА

478
996
РУСЕНСКА НАРОДНА ОПЕРА

Носител на орден „Червено знаме на труда“

ДЖУЗЕПЕ ВЕРДИ

А И Д А

Регионална библиотека
"Любен Каравелов"

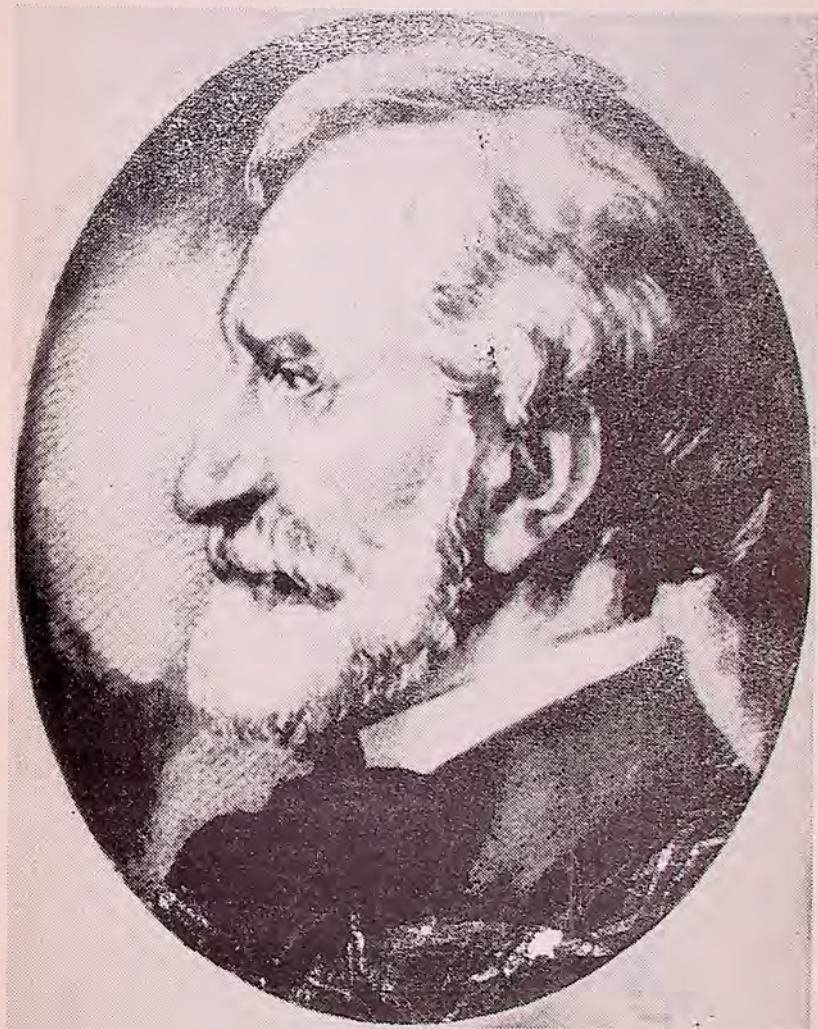

120000868678

Сезон 1980 - 1981 година

478
996

„Самота и цчение: Това е моят живот“

Верди

„В музиката, както и в любовта, трябва да бъдеш преди всичко откровен“

Верди

„Да се изобрази истината такава, каквато е тя, е може би добре, но по-добре, много по-добре е да се създаде тази истина“

Верди

„Това, което аз и Гарибалди правим в политиката, което Мандзони прави в поезията, Вие правите в музиката“

Мадзини

„Както всеки могъщ талант, Верди отразява в себе си своята националност и своята епоха. Той е цвят на своята почва. Той е гласът на съвременна Италия; на тази Италия — пробуждаща се към съзнание, на тази Италия — развълнувана от политически бури. . .“

Серов

„Той ни хранеше като природна сила. Както свободната въздушна сфера наоколо храни всички ни. Крайсотата и първичната сила на живота ми, тъй самотен, стоеше високо над нас, както пеещите небесни оксани. Той изтръгваше мелодиите си от душата на изнемогващите маси, за да прокърнти скръбта и надеждата! Той обичаше и плачеше за всичко!“

Габриеле д'Анунцио

ДЖУЗЕПЕ ВЕРДИ е роден на 10. X. 1813 год. в с. Ронколé край град Бусето. Проявил от рано своите музикални способности, той упорито продължава да ги развива по време на своето обучение в Бусето.

В 1828 год. взема активно участие в дейността на филхармоничното общество на града и написва първите си композиции. След несполучливия опит да постъпи в Миланската консерватория през 1831 год., взема частни уроци при Винченцо Лавиня — композитор и диригент в Миланската Скала. При него Верди има възможност да се занимава системно по музика, да се запознае с партитури на известни оперни произведения, да присъства на репетиции. Оттук води началото си любовта на Джузепе към музикално-сценичното изкуство.

През 1839 год. с успех е изнесена първата опера на композитора „Оберто—граф Бонифачо“.

От 1841 г. до 1851 г. Верди написва такива опери като „Набуко“, „Ломбардци“, „Ернани“, „Макбет“ и др., с които си спечелва авторитета на оперен композитор и любовта и признанието на италианския народ.

През 50-те до 60-те години той навлиза в своята творческа зрялост, което кулминира в „Риголето“, „Трубадур“ и „Травиата“.

В последния период от своя живот Верди достига върха на майсторството, резултат от дългогодишни творчески търсения, в „Аида“, „Дон Карлос“ и по-късно в „Отело“ и „Фалстаф“.

Композиторът умира на 27 януари 1901 год. в Милано.

Творческата дейност на Джузепе Верди е неделима от обществено-политическия и културен живот на Италия през годините 1840—1890. Това е период на масов подем и активизиране борбата на италианския народ срещу тиранията и деспотизма на австрийския поробител, период—преминал през карбонарското движение от 20-те години; организацията „Млада Италия“ начело с Мадзини и Гарибалди в 30-те и 40-те години; победата над Австрия — 1859 г., с което Италия извоюва свобода и независимост, за да достигне страната до своето обединение през 1871 г.

Този героичен етап от историята на италианската освободителна борба поражда възникването в областта на изкуството и културата на движението „Рисорджименто“ („национално възраждане“). Безспорно тази политическа обстановка оказва влияние и върху музиката (и по-специално в оперното изкуство), като засилва нейното социално въздействие. Това фокусира в творчеството на Верди, издигнал в операта висшите идеали и надежди на демократичните маси, вдигнали се на борба за освобождение на родината.

ИДЕЙНО-ЕСТЕТИЧЕСКИ ПРИНЦИПИ НА ВЕРДИ

Оперните идеали на Верди се формират като резултат от дългогодишен творчески труд, голяма практическа работа и настоячиви търсения. Той е един от първите италиански оперни композитори, който подчинява на своите идейно-естетически принципи целия оперен спектакъл и проявява творческо отношение и към либретото, и към поетичната и ритмична пластичност на стихотворния текст, към вокалното и актьорското майсторство на певеца, към работата на диригента и художника, към сценичната реализация на операта.

Позовавайки се на най-добрите реалистични традиции на италианската опера, той я извежда от кризата, създава национално реалистично, наситено с дълбок драматизъм и психологическа правда музикално-театрално изкуство, което композиторът свързва с най-прогресивните обществени движения, с освободителната борба на своя народ.

С еднаква сила Верди въздействува както с героичния оптимизъм и романтичния порив на своите творби с историческа тематика, така и с оперите, разкриващи чрез реалистична правда вълнуващи човешки драми. Добре запознат със състоянието на съвременния му европейски музикален оперен театър, той творчески полемизира с Майербер, с Вагнер. Без да омаловажава значението им за развитието на музикално-сценичното изкуство, Верди се противопоставя сякаш да им се подражава. Той намира свои решения в проблемите на оперната драматургия, подчинявайки ги на националните особености на италианската опера и разрешени чрез индивидуална стилова насоченост на художествените му търсения. Започнал като романтик, Верди се издига като един от най-големите майстори на реалистичната опера.

Д Ж У З Е П П

А И

опера в четири действия

либрето от Ан.

Д Е Й С Т В У В А

ФАРАОН НА ЕГИПЕТ

АМНЕРИС, дъщеря на фараона

АИДА, робиня - етиопска принцеса

РАДАМЕС, египетски военачалник

Жреци, жрици, военачалници, придворни, войни, робини

Действието се развива в Мемфис и Тива по време

Диригент-постановчик **ИВАН ФИЛЕВ**

Диригент на хора **ХРИСТО СТОЕВ**

Хореография **З. а.**

Концертмайстор: Ал. Ганев; Репетитор на балета: Виделина Иванова, По

Корепетитори: В. Неделчева, Д. Куюмджиева, Д. Коваче

Художници-изпълнители: Хр. Арнауд

Е В Е Р Д И

Д А

вия (седем картини)

Гисланцони

А Ш И Л И Ц А:

РАМФИС, върховен жрец

АМОНАСРО, цар на Етиопия,
баща на Аида

ВЕСТИТЕЛ

ГЛАВНА ЖРИЦА

и, пленници от Етиопия, египетски народ, танцьори, танцьорки и др.
на древното царство.

Режисьор-постановчик АБРАМ ГЕОРГИЕВ

Художник МАРИЯ ТРЕНДАФИЛОВА

ГОСТ

АСЕН ГАВРИЛОВ

ГОСТ

ом. на режисьора: В. Дивчева, М. Киселова; Суфльор: Л. Сакакушева
ева, М. Димитрова, Н. Владимирова, Ст. Цонев, Ел. Пелова.
ов, П. Антонов, Кр. Шипкалиев

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

Началникът на дворецовата стража Радамес е назначен за пълководец на египетските войски във войната с етиопците. Радамес обича Аида — дъщеря на етиопския цар, но намираща се в робство при Амнерис — дъщеря на египетския фараон. Аида споделя чувствата на Радамес, но в него е влюбена и Амнерис. Египетската царица и нейната робиня стават съперници.

Радамес е удържал блестяща победа над етиопците и със своите войски триумфално се завръща в Тива, водейки пленници. Сред тях е и бащата на Аида — етиопския цар Амонасро. Чрез любовта на Аида към Радамес Амонасро се стреми да възвърне свободата на своя народ, като убеждава дъщеря си в необходимостта тя да узнае пътя, по който ще преминат египетските войски. Аида отначало се съпротивлява, но верността ѝ към отечеството я подтиква да се съгласи.

През една нощ на брега на Нил двамата влюбени се срещат. Аида предлага на Радамес заедно да избягат в нейната родина. Опиянен от своята любов, след известно колебание той се съгласява и на молбата на Аида назовава пътя, по който ще преминат египтяните. Амонасро, подслушвайки този разговор, се присъединява към тях и разкрива истинското си име. Радамес разбира, че неволно е станал предател.

Той сам се предава в ръцете на стражата. Амнерис, любеща го горещо, моли жреците да го пощадят. Но техният съд е безпощаден: за своята измяна Радамес ще бъде погребан жив.

В мрачното подземие, където е зазидан Радамес, се е промъкнала през тайния вход Аида, за да умре заедно със своя любим.

ИСТОРИЧЕСКА БЕЛЕЖКА

Повод за написването на „Аида“ става тържественото откриване на Суецкия канал. Египетският хедив* Исмаил паша-ценител на оперното изкуство и добре запознат с творчеството на изтъкнатите майстори от своето време Вагнер, Верди и Гуно — се двоуми във възлагането на поръчката за създаване на опера от историческото минало на Египет. По настояване на директора на Парижката опера Комик-Камий дю Локл, Исмаил паша предлага „Аида“ на Верди. Приел ангажимента с не голяма охота, постепенно композиторът се увлича и въодушевява от заложената в текста идея.

В работата над либретото вземат участие френският египтолог Едуард Мариет — създал сценария по съдържанието на една старинна легенда, взета от разшифрован от него папирус; Камий дю Локл написал оперния текст в проза; Антонио Гисланцони — журналист, певец и поет — преработил италианското либрето в стихове и сам Верди участвувал.

Операта е написана през 1870 г. и се реализира за първи път на 24. XII. 1871 г. в Кайро с триумфален успех.

---

* хедив — наследствена титла на вицекраля на Египет, дадена му от турския султан

ДРАМАТУРГИЧНИ ОСОБЕНОСТИ НА „АИДА“

Операта „Аида“ ярко експонира майсторството на Верди като драматург-реалист. Дълбоко хуманното съдържание на това произведение се разкрива в остро конфликтни сблъсъци чрез рязко изтъкване на противоречията в живота. Композиторът възпява всеобхватното чувство на любовта, страстния стремеж към свобода и щастие и разобличава жестоките сили на потисничеството и насието.

„Аида“ е не само декоративно-помпозна опера, предлагаща възможности за блестящ и ефектен спектакъл, но в нея се развива и втори план-лирико-психологически. В операта ярко и релефно са противопоставени едно на друго тези две контрастни начала, заключващи в себе си основния конфликт: светлия, чист образ на Аида, с нейната пламенна любов и суровия образ на жреците, въплъщаващи тъмната сила на деспотизма. Взел легендарен исторически сюжет, Верди го насища със съвременно съдържание.

За да предаде грандиозността на събитията и изрази героич-

ната идея, на композитора са били необходими монументални сценични форми, театрално изразителни, такива, каквито той намира в „голямата“ опера. В разкриване психологическата линия на действието, Верди прибегва до средствата на лирико-битовата опера. Така гениалният драматург достига до синтез на противоположни оперно-драматургични принципи и създава произведение, в което развива до висше съвършенство своето реалистично майсторство.

Оркестърът в „Аида“ е необикновено колоритен, богат и разнообразен в темброво отношение. Той изпълнява не само акомпанираща функция, а взема и активно участва в разкриване на драматичните ситуации и душевния свят на героите. Ако в първите опери на Верди през 50-те години преобладава вокалната сфера над инструменталната, то в „Аида“ композиторът достига до единство и равновесие между тях.

ПРОИЗВЕДЕНИЯ НА ВЕРДИ

ТВОРБИ ЗА ХОР И ОРКЕСТЪР (духовни)

„Реквием“ в 7 части за 4 солисти, хор и оркестър, посветен на А. Мандзони (1873)

„Аве Мария“ по текст на Данте за сопран и струнен оркестър (1879)

„Отче наш“ за вокален квартет (1880)

„Аве Мария“ за хор а капела (1898)

„Стабат Матер“ за хор и оркестър (1898)

„Те деум“ за 2 хора и оркестър (1898)

четири духовни песни

„Безумието на Саул“ за баритон по текст на Виторио Алфиери (1829)

„Звучи тръбата“ — революционен химн за хор по текст на Г. Мамели (1848)

„Химн на нациите“ — кантата за солист, хор и оркестър по текст на А. Бойто (1862)

Струнен квартет (1873)

Ноктюрно за три гласа и флейта; романси и песни (25); Увертюра към „Севилският бръснар“ на Росини; маршове и танци за градския оркестър на Бусето; пиеси за пиано, за духови инструменти — 30-те и 40-те години „Безумието на Саул“ за глас и оркестър по текст на В. Алфиери (1832)

Кантата за солист и оркестър (1834)

хорове, арии, вокални ансамбли и др.

Главен художествен ръководител и директор:

МИХАИЛ КЪТЕВ

Главен диригент:

ИВАН ФИЛЕВ

Главен режисьор:

АВРАМ ГЕОРГИЕВ

Диригенти:

ВЕСЕЛИН БАЙЧЕВ

АРТО ЧИФЧИЯН

Режисьор:

ВАНЯ БЪЧВАРОВА

Диригенти на хора:

ТОМИНА СИДОВА

ХРИСТО СТОЕВ

Музиковед:

ИОАННА БАКАЛОВА

Артистичен секретар:

БРИЛЯНТА КЕВОРКЯН

Зав. постановъчна част: П. Шопов; Театърмайстор: Д. Джамбазов, Ив. Киров; Зав. худ. осветление: Ц. Сокеров; Зав. светлинни ефекти: А. Харалампиев; Зав. шивашки ателиета: Ал. Димова, Т. Трифонов; Зав. перукеро-фризьорско ателие: Здр. Златева; Зав. дърводелско ателие: Г. Иванов; Зав. железарско ателие: Вл. Иванов; Реквизитор: Ц. Диков; Гардеробиер: Б. Харалампиева, Д. Михайлов

Плакат и корици на програмата: Божидар Дормишев

Технически редактор: Жеко Василев

РУСЕНСКА
НАРОДНА ОПЕРА